

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Amerika Devletleri Hükümeti arasında 27 Şubat 1946 tarihinde Kahire'de imzalanan Anlaşmaya ek Anlaşmanın onanması hakkında kanun tasarısı ve geçici Komisyon raporu (1/93)

T. C.

Başbakanlık

17 . XII . 1946

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik . . Müdürlüğü

Sayı: 71 - 534

6/2 987

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Amerika Devletleri Hükümeti arasında 27 Şubat 1946 tarihinde Kahire'de imzalanan Anlaşmaya ek Anlaşmanın onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 12 . XII . 1946 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan

R. Peker

Gerekçe

Amerika Dış Tasfiye Komisyonu tarafından Türk toprakları dışında satılğa çıkarılan teçhizat ve malzeme fazlası meyamından ihtiyaçlarımıza tekabül edenlerin satın alınması için Türkiye'ye on milyon dolarlık kredi açılması hakkında Hükümetimizle Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 27 Şubat 1946 tarihinde Kahire'de imzalanıp 4882 sayılı kanunla onanmış bulunan Anlaşmanın üçüncü kısmı; Birleşik Amerika Devletleri Hükümetinin gerek Türkiye'de ve gerek Türkiye dışındaki malzeme fazlasından bir kısmını, Elçilik ve Konsolosluk binası yapmak üzere, bazı gayrimenkuller mukabilinde trampa edebilmesi ve Birleşik Amerika Devletleri tarafından böyle bir arzu izhar edildiği takdirde Amerika Hükümetine satılmak üzere Hükümetimizce bazı gayrimenkullerin gösterilmesi ve iki Hükümet arasında müştereken mutabık kalınmak şartıyla Hükümetimiz tarafından bu trampayı yapabilecek bir müessesenin irası hakkında hükümleri ihtiva etmektedir.

Amerika Hükümeti bu Anlaşmaya dayanarak Yurdumuzda bazı gayrimenkulleri almak istemiştir. Yukarıda sözü geçen Anlaşma trampa yapılması hakkında ancak umumi hükümleri ihtiva ettiğinden, Bakanlar Kurulunca Dışişleri Bakanlığına verilen 19 . IX . 1946 tarihli ve 3/4735 sayılı yetkiye dayanılarak, iki Hükümet arasında, bu işlemin icrası suretini teferrüatıyla tesbit eden bir ek anlaşma imzalanmış ve işbu Anlaşma gereğince yapılacak gayrimenkul satınalma, tamir veya tevsi işlerinin Artırma, Eksiltme ve İhale Kanununa tâbi olmaksızın Maliye Bakanlığı tarafından yapılabilmesi veya yaptırılabilmesi ve diğer taraftan bu Anlaşma gereğince erken ödenecek paraların sonradan ilgili daire ve müesseselerden tahsil edilmek üzere, Hazine tarafından avans olarak tediye edilmesi hakkında tasarıya gerekli hükümler de konulmuştur.

Gerek 27 Şubat 1946 tarihli Anlaşmanın hükümlerinin yerine getirilmesi ve gerek bu Anlaşma gereğince satın alınan malzemenin dolarla ödenmesi gereken tutarlarından bir kısmının Türk lirası ile ödenmesini sağlayan ve menfaatimize uygun görülen bu Anlaşmanın onanması Büyük Millet Meclisinin tenebbühüne arz olunur.

Bütçe, Dışişleri ve Maliye Komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu

T. B. M. M.

Geçici Komisyon

Esas No. 1/93

Karar No. 2

5 . II . 1947

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetiyle Birleşik Amerika Devletleri Hükümeti arasında 27 Şubat 1946 tarihinde Kahire'de imzalanan Anlaşmaya ek anlaşmanın onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 12 . XII . 1946 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılıp Bütçe, Dışişleri ve Maliye Komisyonlarından seçilen beşer üyeden kurulan Geçici Komisyona havale edilen kanun tasarıyla gerekçesi ve ilişkileri Dışişleri Bakanı hazır olduğu halde bu komisyon tarafından incelendi.

Evvelce 27 Şubat 1946 tarihinde imzalanmış, esas kredi anlaşmasına ek olan bu yeni anlaşma tediye bakımından Hükümetimiz için gösterdi-

ği kolaylık gözönünde tutularak ve destumuz Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin elçilik hizmetleri için ihtiyacı olan bina ve arsalar teminini kolaylaştırması bakımından uygun görüldüğünden, tasarı ve ilişkileri komisyon tarafından aynen ve oybirliğiyle kabul olunmuştur.

Kamutaya arzedilmek ve ivedilikle görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Geçici Ko. Başkanı	Sözcü	Kâtip
Ankara	Kocaeli	Samsun
C. Gölet	N. Erim	R. Işıtan
Afyon K.	Çankırı	Kastamonu
Dr. C. Tunca	R. Dolunay	H. Çelen
Manisa		Tokad
A. R. Artunkal		C. Kovalı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Amerika Devletleri Hükümeti arasında 27 Şubat 1946 tarihinde Kahire'de imzalanan Anlaşmaya ek Anlaşmanın onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Birleşik Amerika Devletleri Dış Tasfiye Komisyonu tarafından Türk toprakları dışında satılığa çıkarılan teçhizat ve malzeme fazlası arasından ihtiyaçlarına tekabül edenlerin alınması için Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine 10 milyon dolarlık kredi açılması hakkında Türkiye Cumhuriyeti Hükümetiyle Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 27 Şubat 1946 tarihinde Kahire'de imzalanan Anlaşmanın 3 ncü kısmında sözü geçen mübadelenin yapılması şeklini teferruatıyla belirtmek üzere iki Hükümet arasında Ankara'da 6 Aralık 1946 tarihinde imzalanan ek Anlaşma onanmıştır.

MADDE 2. — İşbu ek Anlaşma gereğince yapılacak gayrimenkul satılma, tamir, ıslah veya tevsi işleri, Artırma, Eksiltme ve İhale Kanununa tâbi olmaksızın Maliye Bakanlığınca yapılabilir veya yaptırılabilir.

MADDE 3. — Bu Anlaşma uygulamasından olarak erken ödenecek paralar, sonradan ilgili daire ve müesseselerden tahsil edilmek üzere Hazine tarafından avans olarak tediye edilir.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunu Dışişleri ve Maliye Bakanlıkları yürütür.

Başbakan

R. Peker

Devlet Bakanı

Başb. Yardımcısı

M. Ökmen

Devlet Bakanı

M. A. Renda

Adalet Bakanı

Ş. Doerin

Millî Savunma Bakanı

C. C. Toydemir

İçişleri Bakanı

Ş. Sökmensüer

Dışişleri Bakanı

H. Saka

Maliye Bakanı

H. N. Keşmir

Millî Eğitim Bakanı

Reşat Ş. Siner

Bayındırlık Bakanı

Ekonomi Bakanı

T. B. Balta

Sa. ve So. Y. Bakanı

Dr. B. Uz

Gümrük ve Tekel Bakanı

T. Coşkan

Tarım Bakanı

F. Kurdoğlu

Ulaştırma Bakanı

Ş. Koçak

Ticaret Bakanı

Atıf İnan

Çalışma Bakanı

Dr. S. İrmak

EK ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Birleşik Amerika Devletleri Hükümeti, aralarında 27 Şubat 1946 tarihinde Kahire'de imzalanmış olan Anlaşmanın 3 ncü maddesinin uygulanması suretini tesbit etmek isteğiyle aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Madde — 1

Eğer Birleşik Amerika Devletleri Hükümeti, sefarethane ve konsoloshane olarak kullanmak üzere kenisiyle Türkiye Hükümeti arasında müştereken uygun görülen gayrimenkulleri satın almak isterse, Türkiye'deki Büyük Elçiliği vasıtasıyla sahipleriyle bu gayrimenkullerin satın alınmasına mütaallik sözleşmeler imza ederek, işbu sözleşmeler mucibince borçlu olduğu meblâğları, ödemesi için Türkiye Hükümetine tebliğ edebilecektir. Bu ödemeler 27 Şubat 1946 tarihli Anlaşma mucibince Türkiye Hükümetinin borçlu olduğu meblâğlara karşı kullanılmak için Türkiye Hükümetinin matlûbuna geçirilecektir.

Madde — 2

Eğer bu gayrimenkullerin Amerika Birleşik Devletlerine devredilmek üzere Türkiye Hükümeti tarafından satın alınması müştereken daha uygun görülürse, Türkiye Hükümeti bu tasarrufların tatbik mevkiine konulması ve tapu senetlerinin Birleşik Amerika Devletlerine verilmesi için bütün gayretlerini sarfedecektir.

Bu gayrimenkullerin satın alınması için Türkiye Hükümeti tarafından yapılan ödemeler, 27 Şubat 1946 tarihli Anlaşma mucibince borçlu olduğu meblağlara karşı kullanılmak üzere 5 nci madde hükümlerine göre Türkiye Hükümetinin matlûbuna geçirilecektir.

Madde — 3

Şurası mukarrerdur ki, bu hallerin herbirisinde Birleşik Amerika Devletleri mümessilleri, arzu ettikleri takdirde bu gibi gayrimenkullerin Birleşik Amerika Devletleri tarafından doğrudan doğruya sahiplerinden, veya Birleşik Amerika Devletlerine Devredilmek üzere Türkiye Hükümeti tarafından satın alınmasından evvel, gayrimenkullerin sahipleriyle şartlar ve fiyatlar hususunda doğrudan doğruya müzakereye girişebileceklerdir.

Madde — 4

Birleşik Amerika Devletleri Hükümeti, Türkiye'deki Büyük Elçiliği vasıtasıyla sefarethanelerinin ve konsolosluklarının tamir ve termimi için muhtelif kimselerle sözleşmeler de aktedebilecektir.

Bu gibi sözleşmelerin tatbiki esnasında tahassül edecek hususi hesapları Birleşik Devletler Büyük Elçiliği ödenmek üzere Türkiye Hükümetine bildirecektir. Türkiye Hükümeti bunları ödeyecek ve bunlar 5 nci madde hükümleri mucibince matlûbuna geçirilecektir.

Madde — 5

Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti, 4 ncü maddede beyan edilen tamirat ve termimat da dâhil olmak üzere, Birleşik Devletler Hükümetince işbu Anlaşma hükümleri mucibince elde edilen gayrimenkuller için Türkiye Hükümeti tarafından yapılan tediye, tediye tarihinde ve o günün resmî kuru üzerinden Amerikan doları olarak Türkiye Hükümetinin matlûbuna geçirilecektir.

Bu krediler ilk taksitinin tediyesi 1 Temmuz 1947 tarihine tehir edilmiş olan vâdesi gelecek taksit borçlarını karşılamak için kullanılacaktır.

Bu tediyelerin, Türkiye Hükümeti tarafından o zamanki borç bakiyesi çevreleri ve 27 Şubat 1946 tarihli Kredi Anlaşmaları hükümleri dahilinde yapılması mukarrerdur.

Türkiye Hükümetinin, kendisine düşen ve yukarıda zikredilen vecibelerin ifası için, Hükümet kontrolü altındaki istediği bir müesseseyi tâyin edebilmesi takarrür etmiştir.

6 Aralık 1946 tarihinde Ankara'da İngilizce ve Fransızca ikişer nüsha olarak tanzim edilmiş ve imzalanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

namına

Fuat Cavit

Birleşik Devletler Hükümeti

namına

Edwin C. Wilson